

10 SLOVNÍČEK

Tento slovníček má usnadnit pochopení informací obsažených v tomto dokumentu. Definice pojmů v tomto slovníčku nejsou právními definicemi (i když se některé z nich mohou shodovat s definicemi uvedenými v evropských právních předpisech), mají čtenáři pomoci pochopit některé klíčové pojmy v kontextu jejich použití v konkrétním odvětví, na které se tento dokument vztahuje.

Tento slovník je rozdělen do následujících oddílů:

I. Kódy zemí ISO

II. Měnové jednotky

III. Předpony jednotek, číselné oddělovače a zápisy

IV. Obecné pojmy, zkratky, akronymy a látky

V. Běžné jednotky, míry a symboly

VI. Seznam chemických prvků a sloučenin

I. Kódy zemí ISO

ISO kód	Země
Členské státy (*)	
BE	Belgie
BG	Bulharsko
CZ	Česká republika
DK	Dánsko
DE	Německo
EE	Estonsko
IE	Irsko
EL	Řecko
ES	Španělsko
FR	Francie
HR	Chorvatsko
IT	Itálie
CY	Kypr
LV	Lotyšsko
LT	Litva
LU	Lucembursko
HU	Maďarsko
MT	Malta
NL	Nizozemsko
AT	Rakousko
PL	Polsko
PT	Portugalsko
RO	Rumunsko
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
FI	Finsko
SE	Švédsko
Třetí země	
NO	Norsko
UK	Spojené království
US	Spojené státy americké
(*) Pořadí členských států v protokolu vychází z abecedního pořadí jejich zeměpisných názvů v původním jazyce (jazycích).	

II. Měnové jednotky

Kód ⁽¹⁾	Země/území	Měna
<i>Měny členských států</i>		
EUR	Eurozóna ⁽²⁾	euro
DKK	Dánsko	Dánská koruna (pl. kroner)
<i>Ostatní měny</i>		
GBP	Spojené království	libra šterlinků
USD	Spojené státy americké	Americký dolar
(1) Kódy ISO 4217.		
(2) Zahrnuje Rakousko, Belgii, Chorvatsko, Kypr, Estonsko, Finsko, Francii, Německo, Řecko, Irsko, Itálii, Lotyšsko, Litvu, Lucembursko, Maltu, Nizozemsko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko.		

III. Předpony jednotek, číselné oddělovače a zápisy

Čísla v tomto dokumentu se zapisují pomocí znaku '.' jako oddělovače desetinných míst a mezery jako oddělovače tisíců.

Symbol ~ je zápis používaný pro označení aproximace.

Následující tabulka obsahuje často používané předpony:

Symbol	Předpona	10^n	Slovo	Desetinné číslo
G	giga	10^9	Miliarda	1 000 000 000
M	mega	10^6	Milion	1 000 000
k	kilo	10^3	Tisíc	1 000
h	hekto	10^2	Sto	100
Da	deka	10^1	Deset	10
-----	-----	1	Jedna	1
d	deci	10^{-1}	Desátý	0,1
c	centi	10^{-2}	Stý	0,01
m	mili	10^{-3}	Tisíci	0,001
μ	mikro	10^{-6}	Miliónový	0,000 001
n	nano	10^{-9}	Miliardový	0,000 000 001

IV. Obecné pojmy, zkratky, akronymy a látky

ABP	Vedlejší produkty živočišného původu.
ABP Nařízení	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 ze dne 21. října 2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu). Nařízení (ES) č. 1069/2009 bylo provedeno nařízením Komise (EU) č. 142/2011.
Amoniakální dusík	Dusík přítomný ve formě amoniaku a amonných iontů v kapalných odpadních vodách.
Anaerobní	Biologický proces, který probíhá za nepřítomnosti kyslíku.
AOX	Adsorbovatelné organicky vázané halogeny vyjádřené jako Cl zahrnují adsorbovatelný organicky vázaný chlor, brom a jód.
Biocenóza	Sdružení různých organismů tvořících úzce integrované společenstvo; vztah existující mezi těmito organismy.
Biochemikálie	Chemické látky, které se buďto vyskytují v přírodě nebo jsou identické s látkami vyskytujícími se v přírodě. Příkladem jsou hormony, feromony a enzymy. Biochemické látky fungují jako pesticidy netoxickou, nikoli smrtící cestou, jako je narušování způsobu páření hmyzu, regulace růstu nebo působení jako repelenty.
Biologicky rozložitelné	Materiály, které mohou být fyzikálně a/nebo chemicky rozloženy mikroorganismy. Biologicky rozložitelné jsou například mnohé chemické látky, zbytky potravin, bavlna, vlna a papír.
BFB	Bublající fluidní vrstva.
BOD _n (BSK _n - Biochemická spotřeba kyslíku)	Množství kyslíku potřebné k biochemické oxidaci organické hmoty na oxid uhličitý za n dní (n je obvykle 5 nebo 7). BSK je ukazatelem hmotnostní koncentrace biologicky rozložitelných organických sloučenin.
Bovinní	Hovězí, související se skotem
Bristles	Štětiny, chlupy [20, MLC 1999].
BSE	Bovinní spongiformní encefalopatie.
Celkový dusík (celkový N)	Celkový dusík vyjádřený jako N zahrnuje volný amoniakální a amonný dusík (NH ₄ -N),

	dusitanový dusík (NO ₂ -N), dusičnanový dusík (NO ₃ -N) a organicky vázaný dusík.
Celkový fosfor (celkový P)	Celkový fosfor vyjádřený jako P zahrnuje všechny anorganické a organické sloučeniny fosforu, rozpuštěné nebo vázané na částice.
CEN	Evropský výbor pro normalizaci.
CIP (cleaning-in-place)	Čištění na místě.
CHP	Kogenerační výroba tepla a elektřiny.
COD (CHSK - Chemická spotřeba kyslíku)	Množství kyslíku potřebné pro celkovou chemickou oxidaci organických látek na oxid uhličitý pomocí dichromanu. CHSK je ukazatelem hmotnostní koncentrace organických sloučenin.
DAF	Flotace rozpuštěným vzduchem.
Denitrifikace	Biologický proces, při kterém se dusičnany přeměňují na plynný dusík a další plynné koncové produkty.
Dressing (úprava)	Proces odstraňování různých částí těla zvířete po porážce.
DS	Sušina (obsah sušiny). Hmotnost materiálu, která zůstane po vysušení standardní zkušební metodou.
Dusík (amoniakální)	Dusík přítomný v kapalných odpadních vodách jako amoniak a amonné ionty.
Dusík (Kjeldahlův)	Amoniakální dusík a dusík v organické sloučenině.
EA	Agentura pro životní prostředí Anglie a Walesu.
EAPA	Evropská asociace pro živočišné bílkoviny.
EDTA	Kyselina ethylendiamintetraoctová.
Efluent	Fyzikální kapalina (vzduch nebo voda spolu se znečišťujícími látkami) tvořící emisi.
EFPPRA	Evropské sdružení zpracovatelů tuku a kafilérií.
EFSA	Evropský úřad pro bezpečnost potravin.
EIPPCB	Evropský úřad pro IPPC.
ELV	Mezní hodnota emisí.
Emise	Přímé nebo nepřímé uvolňování látek, vibrací, tepla nebo hluku z jednotlivých nebo rozptýlených zdrojů v zařízení do ovzduší, vody nebo půdy.
EPA	Agentura pro ochranu životního prostředí USA.
EURA	Asociace evropských kafilérií (sloučená s UNEGA v r. 2001 za vzniku EFPPRA).
EVC	Kondenzát výfukových par.
Eutrofizace	Znečištění vodního útvaru odpadními vodami, hnojivy smytými z půdy a průmyslovými odpady (anorganické dusičnany a fosforečnany). Tyto sloučeniny stimulují růst řas, snižují obsah

	kyslíku ve vodě, a tím zabíjejí živočichy s vysokou potřebou kyslíku.
FFA	Volné mastné kyseliny.
Fleshing	Odstraňování podkožní tkáně, tuku a masa přiléhajícího ke kůži nebo kožce, ručně nebo mechanickým působením válce vybaveného řeznými noži.
F/M poměr	Poměr potravin a mikroorganismů.
FOG (Fats, oils and greases)	Tuky, oleje a maziva.
Gambrelový stůl	Stůl, který je volně stojící nebo přišroubovaný ke stroji na odstraňování chlupů. Jedná se o pevný stůl se samovylévací deskou, který je určen k přijetí jatečně upraveného těla po jeho vyjmutí z odháčkovacího stroje, aby pracovníci mohli rozříznout gambrel (část kýty prasete) a vložit „gambrel“ před vyzdvižením jatečně upraveného těla na drezurní linku.
Grax	Meziprodukt pevné fáze s vysokým obsahem vody, který vzniká při kafilerním zpracování a výrobě rybí moučky.
Greaves - škvarky	Pevný produkt vytavování tuku
HCFC	Hydrochlorfluoruhlovodík.
Hollow knife - dutý nůž	Nůž používaný k vykrvování mrtvých těl, s dutým ostřím, kterým krev protéká rukojetí a trubičkou do sběrné nádoby.
HPLV	Vysoký tlak s nízkým objemem.
HRT	Hydraulická doba zdržení (dny) (objem reaktoru (m ³) /průtok influentu (m ³ /d))
IBC (Intermediate bulk container)	Mezikontejner pro volně ložené látky
IED	Směrnice o průmyslových emisích (2010/75/EU).
IPPC	Integrovaná prevence a omezování znečištění.
Kategorie 1	Viz definice v „nařízení ABP“.
Kategorie 2	Viz definice v „nařízení ABP“.
Kategorie 3	Viz definice v „nařízení ABP“.
Kjeldahlův dusík	Celková koncentrace organického dusíku a amoniaku v organické sloučenině.
Kyselina	Dárce protonů. Látka, která ve vodném roztoku více či méně ochotně uvolňuje vodíkové ionty.
Lairage (volné ustájení)	Prostor jatek, kde jsou zvířata držena před porážkou.
LECA (Light expanded clay aggregate)	Lehké umělé kamenivo (např. keramzit)
LPG (Liquefied petroleum gas)	Zkapalněný ropný plyn.
LT	Nízkoteplotní sušička - vakuová sušička
Lůj	Živočišný tuk oddělený od tuhých (bílkovinných) a vodných frakcí živočišných tkání kafilerním zpracováním (tento termín se

	obvykle používá pro tuk, který je nepoživatelný nebo není určen k lidské spotřebě).
MBM	Masokostní moučka - živočišná moučka vyrobená z masa a kostí (viz „zpracované živočišné bílkoviny“).
MBTF	Proudový filtr s pohyblivým ložem.
Mezní hodnota emisí	Hmotnost, vyjádřená určitými specifickými parametry, koncentrací a/nebo úrovní emisí, která nesmí být překročena během jednoho nebo více časových období.
Mezofilní	Organismy, pro které je optimální teplota pro růst v rozmezí 20-45 °C.
Min	Minuta(y)
MLC	Komise pro maso a hospodářská zvířata.
MLVSS	Směsné těkavé suspendované látky.
Monitoring	Proces určený k posouzení nebo stanovení skutečné hodnoty a změn emisí nebo jiného parametru na základě postupů systematického, pravidelného nebo namátkového dohledu, inspekce, odběru vzorků a měření nebo jiné metody hodnocení, jejímž cílem je poskytnout informace o vypouštěných množstvích a/nebo trendech vypouštěných znečišťujících látek.
MS	Členské státy EU
N	Normalita roztoku, tj. gramový ekvivalent rozpuštěné látky na krychlový decimetr.
n/a (nebo NA)	Neuplatňuje se
N D (Not detectable.)	Není zjištěné.
Nitrifikace	Biologický proces, při kterém se amoniak mění nejprve na dusitany a poté na dusičnany.
Omračování	Označuje metody používané k tomu, aby zvíře při porážce nevnímalo bolest a bylo v bezvědomí [20, MLC 1999].
Opalování	Opalování chlupů z jatečně upraveného těla prasete [20, MLC 1999].
OTMS	Více než třicetiměsíční program.
ou _E	Evropská pachová jednotka.
Ovinní	Ovčí nebo ovci podobný
Paunch	Obsah žaludku
Pithing	Usmrcení nebo znehybnění zvířete přerušením míchy, kterého se dosáhne prostrčením nylonové tyče otvorem po záchytném šroubu.
PLC	Programovatelné logické řízení.
Prion	Hypotetická bílkovinná infekční částice tvořená pouze bílkovinami, která je považována za příčinu nemoci, jako je TSE a klusavka.
Proces s aktivovaným kalem (activated sludge)	Proces čištění odpadních vod, při kterém

process)	bakterie živící se organickým odpadem neustále cirkulují a přicházejí do kontaktu s organickým odpadem za přítomnosti kyslíku, aby se zvýšila rychlost rozkladu.
Provozovatel	Každá fyzická nebo právnická osoba, která provozuje nebo kontroluje celé zařízení nebo spalovací zařízení nebo zařízení na spoluspalování odpadů nebo, pokud to stanoví vnitrostátní právní předpisy, na kterou byla přenesena rozhodující hospodářská pravomoc nad technickým fungováním zařízení.
Provzdušňování	Mísení kapaliny se vzduchem (kyslíkem).
PSE	Bledé, měkké a vodnaté maso.
Relativní hustota	Specifická hmotnost.
SBR	Sekvenční šaržový reaktor.
SCR	Selektivní katalytická redukce.
Sliznice	Mucinózní membrána
SNCR	Selektivní nekatalytická redukce.
SRM	Specifikovaný rizikový materiál.
SS	Suspendované látky (obsah) (ve vodě) (viz také TSS).
Standardní řezy	Jatečně upravená těla, půlky jatečně upravených těl, půlky jatečně upravených těl rozřezané na nejvýše tři velkoobchodní části a čtvrtě.
Střevo	Dolní část trávicí trubice od pylorického konce žaludku po konečník.
Střívka	Vnější vrstva masných výrobků, jako jsou uzeniny, tj. kůže uzeniny, vyrobená ze střev [20, MLC 1999].
SWC	Specifická spotřeba vody - objem vody spotřebovaný na zpracování jedné tuny masa.
Technologie „na konci roury“ (end-of-pipe)	Technologie, která snižuje konečné emise nebo spotřebu nějakým dalším procesem, ale nemění základní fungování hlavního procesu. Synonyma: „sekundární technologie“, „technologie snižování emisí“. Antonyma: „technologie integrovaná do procesu“, „primární technologie“ (technologie, která nějakým způsobem mění způsob fungování základního procesu, čímž snižuje primární emise nebo spotřebu).
Therm	Jednotka energie odpovídající 106 MJ.
TKN	Celkový dusík podle Kjeldahla.
TMA	Trimethylamin
TSE	Přenosná spongiformní encefalopatie.
TSS (celkové nerozpuštěné látky)	Hmotnostní koncentrace všech suspendovaných pevných látek (ve vodě), měřená filtrací přes

	filtry ze skleněných vláken a gravimetricky.
TVN	Celkový těkavý dusík.
UKRA	Asociace provozovatelů kafilérií ve Spojeném království.
UNEGA	Asociace evropských zpracovatelů živočišných tuků (spojila se s EURA v r. 2001 a vytvořily EFPPA)
Vnitřnosti (droby)	Jedlé nebo nejedlé měkké tkáně, tj. kromě kostí, z jatečně upraveného těla zvířete zabitého pro výživu. Zelené droby jsou trávicí trakt a související orgány a červené droby jsou častěji konzumované droby z jatečně upraveného těla, jako jsou játra, ledviny a srdce [20, MLC 1999].
Vnitřnosti, útroby, vnitřní orgány	Droby/vnitřnosti z dutiny hrudní, břišní a pánevní, včetně průdušnice a jícnu (velká zvířata) [33, KOM 1991] nebo droby / vnitřnosti z dutiny hrudní, břišní a pánevní, případně také z průdušnice, jícnu a obilí (drůbež) [55, KOM 1992].
VHR	Objemová rychlost uvolňování tepla
VOC	Těkavé organické sloučeniny
Vykuchání / vykolení (eviscerace)	Odstranění vnitřností z jatečně upraveného těla [20, MLC 1999].
WWTP	Čistírna odpadních vod.
Zásada	Akceptor protonů. Látka, která více či méně ochotně přijímá vodíkové ionty ve vodném roztoku.
Zrání, dozrávání	Uchovávání jatečně upravených těl nebo standardních kusů při chladírenských teplotách (0-4 °C) za účelem zlepšení kvality při konzumaci [20, MLC 1999].
Zpracované živočišné bílkoviny	Masokostní moučka, masová moučka, kostní moučka, krevní moučka, sušená plazma a jiné krevní produkty, hydrolyzované bílkoviny, moučka z kopyt, rohová moučka, moučka z drůbežích drobů, péřová moučka, suché škvarky, rybí moučka, fosforečnan vápenatý, želatina a jakékoli jiné podobné produkty včetně směsí, krmiv, doplňkových látek a premixů, které tyto produkty obsahují (z rozhodnutí Rady 2000/766/ES ze dne 4. prosince 2000 o některých ochranných opatřeních týkajících se přenosných spongiformních encefalopatií a zkrmování živočišných bílkovin [16, KOM 2000]).
Živočišná moučka	Viz „zpracované živočišné bílkoviny“.

V. Běžné jednotky, míry a symboly

bar	bar (1,013 bar = 1 atm)
Bé	(nebo °B) stupeň Baumé - jednotka relativní hustoty. Pro kapaliny lehčí než voda, je relativní hustota d ve °Bé vztažena k relativní hustotě „S“ podle vzorce $d = (144,3/S) - 144,3$ a pro těžší kapaliny je vzorec $d = 144,3 - (144,3/S)$.
°C	stupeň Celsia
cm	centimetr
d	den
g	gram
GJ	gigajoule
h	hodina
Hz	Hertz
J	Joule
Kg	kilogram (1 kg = 1000 g)
kPa	kilopascal
kWh	kilowatthodina (1 kWh = 3600 kJ = 3,6 MJ)
l	litr(y)
m	metr(y)
M2	metr čtvereční
M3	metr krychlový
Mg	miligram (1 mg = 10 ⁻³ gramy)
MJ	megajoule (1 MJ = 1000 kJ = 10 ⁶ J)
MPa	megapascal
N	normalita roztoku, tj. počet gramekvivalentů rozpuštěné látky na kubický decimetr roztoku (viz kontext - oprava pro konečný návrh)
ng	nanogram (1 ng = 10 ⁻⁹ gramů)
Nm ³	normální metr krychlový
ouE	Evropská pachová jednotka
Pa	pascal
s	vteřina
t	metrická tuna
t/d	tun za den
t / yr	tun ročně
Therm	jednotka energie, ekvivalentní 10 ⁶ MJ
yr	rok
µm	mikrometr (1 µ = 10 ⁻⁶ m)

VI. Seznam chemických prvků a sloučenin

Al	Hliník
As	Arsen
Ba	Baryum

C	Uhlík
Ca	Vápník
CaCl ₂	Chlorid vápenatý
Ca(H ₂ PO ₄) ₂	Fosforečnan vápenatý
Ca ₃ (PO ₄) ₂	Fosforečnan vápenatý
CaCO ₃	Uhličitan vápenatý
Cd	Kadmium
CH ₄	Metan
Cl	Chlor
Co	Kobalt
CO	Oxid uhelnatý
CO ₂	Oxid uhličitý
Cr	Chrom
Cu	Měď
F	Fluor
FeCl ₂	Chlorid železitý II (chlorid železnatý)
HCl	Kyselina chlorovodíková nebo chlorovodík
H ₂ CO ₃	Kyselina uhličitá
Hg	Rtuť
H ₂ O	Voda
H ₂ S	Sirovodík
H ₂ SO ₄	Kyselina sírová
K	Draslík
Mg	Hořčík
Mn	Mangan
N	Dusík (viz kontext – oprava pro finální návrh)
Na	Sodík
NaOH	Hydroxid sodný
NH ₃	Amoniak
Ni	Nikl
NO _x	Oxidy dusíku
NO ₂	Oxid dusičitý
N ₂ O	Oxid dusný
NPE	Nonylfenol ethoxylát
O	Kyslík
P	Fosfor
Pb	Olovo
Si	Křemík
S	Síra
SO ₂	Oxid siřičitý
Tl	Thallium
V	Vanad